

— Kipécézés! igaz ugra meg ugra Krausz Zsiga. A főispán csönget, figyelmeztet, majd Tendreutaitja és széksértési eljárását, fenyvegeti Krausz Zsigát.

Ságy Lajos főkapitány. Miklós Géza eljárásában a személye ellen indított házsját látja. A mit tett, azért felelősséget vállal. Az összedánsán hiba történt: 10 kor. Mikor figyelmeztették, rögtön befizette. A könyvtér rendben vannak, rendesen vezeti őket s ha a nagy munkatorlóásban, a mikor a tisztviselőnek egy részét elvitték a háboruba, nem lehet mindent egész pontosan terminusra betartani, azt még nem lehet a közgyűlés előtt pellengére állítani. Tiltakozik a személye ellen indított házjsa ellen.

Miklós Géza kijelenti, hogy eljárásában csak a lelkiismeretének szavát követte és a mit tesz, csak a város érdekében teszi. Személyeskedni egyáltalán nem szokott közgyűben. Hosszabban beszél el, hogy miként fedezte fel az általa említett mulasztást. A büntetési pénzből ha 250 korona összegzően, azt rögtön be kell fizetni, a főkapitány pedig egyszerre 500 koronát fizetett be. Egyébiránt látszott a friss irás is.

Holly Géza dr. tiltakozik az ellen, hogy egy számviteli felülvizsgálat alkalmával a közgyűlés elé terjessék azt, hogy kik vannak adóhátralékban. Nem talál benne tagadni valót, hogy ő is szenved abban a jó magyar tulajdonságban, hogy nem siet az adófizetéssel és hátralékban marad, de hogy több pár adóhátra-

lékos közül kiválasszák 1—2 polgár nevét és azt nyilvánosság elé vigyék (kivéül még Krausz Zs. és még 3 név van megemlítve) ez már tisztára személyes gyűlölködés rosszul alkalmazott boszúja.

A közgyűlés némán hallgatta a kínos incidenst, és egy szó sem emelkedett sem Ságy Lajos, sem Holly Géza dr., sem Krausz Zsigmond dr. ellen.

Kisebb ügyek.

Az adókönyvek készítésére 600 koronát kiutalt a közgyűlés.

A Kalló-malom bérbeadása iránt intézkedett.

Mison Nándor telekeldarabolásába a Sarló-utcába, beleegyezett.

Eizmann János temetési járulékát később állapítják meg.

V. b. t. választás.

Tóth Aladár és Warhanek Ferenc városi bizottsági tagok megüresedett helyét dec. 19-én választás útján fogja betölteni a választóközönség. A belvárosi választás, (jelölt: dr. Nosz Gyula) a városán lesz Geró Jakab előkelével, a Tóváros a református iskolában választ Csöppentzky Mihály dr. előkelével.

A közgyűlés 8 órakor ért véget.

Ha csinos és kedves háborus emléket akar szerezni, vegye meg a miniatűr vértés vitéz szobrot három koronáért. A rokkant katonákat segíti az emlékszóbor megszerzésével.

Egy kis kritika.

Mig a községi tisztviselők név telen tábora a háboru kezdete óta minden segédér nélkül lényegesen fokozott mérvű és felelősségi teendőket lát el kifogástalan buzgalommal és eredményel, addig bevétele a magánmunkálatok minimumra csökkentése folytán tudvalegőleg lényegesen kevesebb, mint az áldott békeidőben volt. Holott az elsőrendű szükségleti cikkeik árai 100—200 százalékkal emelkedtek a községekben is.

Fejérvármegye törvényhatósága jött először arra a dicséretreméltó gondolatra, hogy az annyira agyonhajszolt községi tisztviselőket valahogyan fel kellene segíyezni, — hár és elismerésképpen önfeláldozó buzgalmukért, mely nélkül bizony nem minden menne úgy, mint ahogy megy. És ezért az állandó választmány javaslatára elhatározta, hogy a jegyzői magánmunkálatokat szabályozó vármegyei szabályrendeletben megállapított magánmunkálati díjakat — amennyiben azok nem kormányhatóságai rendelettel állapították meg — a háborút követő leszerelés befejezéséig 50 százalékkal felemlék.

Eddig helyes. És ezért dicséret is illeti Fejérmegyei tiszteletreméltó törvényhatóságát.

De... ennek a határozatnak van folytatása is, ami viszont kevésbé dicséretreméltó. Ugyanaz a törvényhatóság ugyanis a jegyzői magánmunkálatokat igénylő közönség további indokolatlan

megterhelését kerülni óhajtja, s ehelyett felkéri a belügyminisztert, hogy a községi jegyzők anyagi helyzetén drágasági pótlék nyújtásával, vagy más segély megadásával segítsen.

Micsoda nemes önzetlenség! Fejérmegye megvan elégedve jegyzőivel, jutalmazni akarja őket, — de a jutalom megadását bőcsen áthárítja a kormányra. Hogy ha sikerül, büszkén verving mellet, fenhangon kiáltassa: ez az én érdemem. Ha pedig nem sikerül, hadd szídják a kormányt...

Hogy is mondta Sipulus ismert karaktere: Allitasson igaz voltóról annyira meg vagyok győződve, hogy tűzbe teszem érte... legjobb barátom kezét.

Ámbár a kormány lefőzte Fejérmegyei ravasz törvényhatósági bizottságát, mert az utóbbinak minden várakozása ellenére megadta a községi tisztviselőknek is azt a 20 százalékos háborus segélyt, ami az állami tisztviselőknek kilitásba helyeztetett. Sőt kibocsátotta időközben a 4118 — 1915. M. E. számú rendeletet, melyben a hadbavonult magán-tisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak érdekében kötelezőleg megállapítja, hogy hadbavonulásuk miatt alkalmaztatásuk nem szűnik meg, csak szünetel, — ha tehát munkaadójuk fel akar mondani nekik, csak katonai szolgálatauk végleges megszűnése napjától számítva teheti, — természetesen a felmondási időre járó fizetés egyidejű folyósítása mellett.

Talán ezután a rendelet után jön egy másik, szegény, nem

TÁRCA.

Emborevés vallási okokból.

Irta: Hájós József.

Ugyebár érdekes, „eredeti” kis cím. Sajnos azonban, ki kell jelenítenem, hogy ez a cím bizony nem eredeti, hanem egyik legelterjedtebb hazai folyóirattól vettem. A *Természettudományi Közöny* legújabb számának 726. lapján szösz szerint ez áll: „Az újabb megfigyelések alapján az emberevést már magasabb kultúrával összefüggő jelenségnek kell tekinteni, amennyiben az emberevés rendszeren nem vadászból, vagy gazdasági okokból, hanem vallási okokból történik.”

Ezt a szörnyű mondatot egyik hírneves hazai tudós, az ősembernek kiváló kutatója írta. „A régebbi kőkori ember”-ről tárgyaló cikkében, melyet a *Természettudományi Közöny* hozott nyilvánosságra. Ez a közöny titenyezzer példányban jelenik meg és legalább harmincezer ember olvassa. A hozzá nem értő a kritikáit lapul hiszékeny olvasóközönség elhiszi, hogy az emberevés „vallási okokból” történik. Ha az ősembernek és a ter-

mészettépeknél nem lett volna vallásuk, mint ahogy az állatoknak nincs, akkor nem vetemedett volna az emberevés szörnyetté. Sokan elhiszik ezt a téves felfogást már csak azért is, mert a *Természettudományi Közöny*ben olvasták és mert a cikket ismertnevű tudós írta.

Az elfogulatlan tudomány pedig merő feltévesnek ismeri azt a véleményt, hogy a kőkori ősember emberevő lett volna. Sajnos, a hazai népszerűsített természettudományos irodalmunk művelői közül legtöbben vallásellenes irányzatnak hódolnak s céltudatosan igyekeznek írásaikkal a tudomány egészére alatt olvasóikban megingatni a hitet; kigynyolják, észszerűtlennek, tudományellenesnek mondják a vallást, a Teremtő létét, az emberi lélek szellemi valóját és halhatatlanságát. Szerintük a vallás csak rosszat hozott a világra s a fejlődés kerékkötőjeként szerepel.

Legfőbb ideje volna már, hogy a nagyközönség ne olvasson, vagy legalább több kritikával és kellő bizalmatlansággal olvasson azokat a tendenciózusan vallásellenes természettudományi füzeteket és könyveket, melyek mindinkább terjednek s gombamódon szaporodnak. Nagyon kívánatos, hogy a közönség a természettudományos vonat-

kozású hitvédelmi munkákat is olvassa, hogy az ellenfél irányzatotán téves, valótlan állításait megcáfolni tudja. Vegyük észre valahára, hogy az ellenségeink hitűket alapjaiban igyekeznek megdönteni s ezért természetbölcséleti téren támad legnagyobb apparátussal és legtöbb sikerrel is. Legtöbb sikerrel azért, mert a pikanteria, a pornográfiaival telített regény s fércirodalom után a modern közönséget a természettudományi tárgyú leírás érdekli leginkább.

Ne folytassunk céltalan számlombarcot, hanem ott védekezzünk, hol az ellenség támad. Ne zavarassuk magunkat azoktól a számlombarémelő struccokoskodóktól, mivel az ellenfél aknamunkáját, a természettudományos népszerű irodalmat nem ismerik, azért az hangoztatják, hogy az ellen védekező ócska eszközökkel lehet is a hitvédelmi irányu természetbölcséleti ismeretekre, ilyen irodalmi művelésre és minél szélesebb körben való terjesztésre szükség nincs. Szánjuk őket a félszégükért, de szavakra ne adjunk semmit! Igenis kell, hogy legyen korszerű, a legújabb kutatásokat ismerő, a legújabb tévedéseket is cáfoló hitvédelmi irányu természetbölcséleti népszerűsített irodalmunk, melynek teremtéket olvassa a kö-

zönség, hitében megerősödjék s hitének alapját a tudományos színezetű támadásokkal szemben védelmezni tudja.

Felháborító az a lelkiismeretlenség, melyly a természettudományok nevében támadják sokan a vallást. A nagyon elterjedt *Természettudományi Közöny* is mindinkább tért enged ennek a káros irányzatnak. Legújában már nem szegényli azt hirdetni, hogy az emberevés rendszeren nem vakságból, hanem vallási okokból történik.

Ezzel a megdöbbenően alaptalan állítással szemben a tudományos tény az, hogy eddig nincs biztos adatunk, ebből következtethetnénk határozottan az ősember kannibalizmusára. A krapinai őstelenen talált, égetett ősembercsonttörödekekből következtetik egységes, hogy az ősember megette embertársait. De ez a következtetés csak önkényes, mert hiszen lehet, hogy őt is, mint néhány más lelőhelyen felfedezett ősi embercsontok környezetéből tényleg bezonyult, hogy az ősember nem megette, hanem némely helyeken elégette halottait. Lehet az is, hogy az ősember a legyőzött ellenségeit feláradta és megette.

Sokan a kannibalizmust hozzák az ősember állatias voltának bizonyítására. Erre a feltévesre

SÖVEGJARTÓ vaszonruhaza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és szembekendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLCSÓ

SZABOTTÓ ÁRAK.

rendszeresített községi tisztviselőink érdekében.

Vagy ha nem jön, az se baj. A jég meg van törve. Ami áll a magántisztviselőre és kereskedőségére, áll ezekre a községi tisztviselőkre is, akik nem rendszeresítettven, olyan funkciót sem tölthetnek be, melyek ipso facto közhivatalkokká teszik. Maradnak tehát az előjáróság egyszerű alkalmazottai.

S mint ilyenekre a fenti rendelet igazán pompásan talál.

Mind ezt a Közigazgatási Közlöny irta szóról-szóra.

H I R E K.

* Olyan jelenségek kezdődnek újból és pedig nagyobb erővel mutatkoznak, amelyek alkalmassak arra, hogy a háború mellett is felköltse a hazafias aggodalmakat. Míg ugyanis katonáink hősie kitarása megvédi határainkat az ellenség betörésétől, az alatt a legnagyobb szomorúsággal kell tudomást venni arról, hogy gazdasági életünkben az idegen befolyás lépésről-lépésre tér hódít. A beavatottak tudják, hogy nálunk a nagy ingótlós lényegében idegen befolyások erősödését jelentti. Épen ezért azt az évek óta látható irányzatot, mely például vidéki pénzüzeteteinket egymásután a nagy külföldi tőke szolgálatába állítja, lehetetlen aggodalommal nem tekinteni. A pillanatnyi előnyököt a függetlenség feloldozása követi. Legutóbb olvastuk azt a hírt, hogy a Soproni Takarékpénztár, mely még 1843-ban alakult, tehát az egyik a legrégebbi intézeteinknek, az angol-osztrák bank érdekösségébe olvadt be. A takarékpénztár tetemes alapítókével és 14—15 millió korona betéttel rendelkezik. Igazgatóságában igen jó neveket találunk s épen

hivatkozni azért ésszerűtlen, mert a helyes következtetés arra vall, hogy a legősibb ember növényevő volt, fogazata és kezdetleges kultúrája is bizonyosság erre. Az ember eredetileg nem szorult a húsévrésre, mert a növényvilágból bőven jutott számára táplálék. Míg a tüzet nem tudta mesterségesen élesíteni; addig a húsételt csak nyersen ehetne volna, főzés vagy sütés által nem denaturálhatta volna. Hogy pedig csak nyers hússal, kivált emberhússal táplálkozott volna az ősember, az nem valószínű. Eme körülményekre való tekintettel mondjuk, hogy a legősibb ember nem volt ember-é. Nincs okunk feltételezni azt, hogy az ősember a táplálkozás szükségétől kényszerítve falta volna fel embertársát, mert hiszen a növényevő ősember legfeljebb a táplálékának némi kiegyesítésül fogyasztott húsételt. Húst pedig minden időben eleget találhatott midőn a körülötte vadon tenyésző állatokra vadászott.

(Vége köv.)

ezért alig tudjuk megérteni, mi csoda szükség volt erre a lépésre? Annál kevésbé megtejtető előtünk az, hogy a lépés épen most történik, mikor Angliával hadilábon állunk, pedig a banknak Angliával való kapcsolata eléggé szembeötlő. Ha e fejlődés tovább halad, a magyar takarékpénztárak olyan törekvéseknek tényezőivé lehetnek, amelyekről alapítóik nem is álmodtak, s amely nehezen egyeztethető össze az igazi nemzeti érdekekkel.

* „Zsidó Szemle”, a „Conisták lapja, a zsidók hitéleténél tapasztalt visszasságok ostorozásánál kitér a Galilei körre is és sajnálattal állapítja meg, hogy az istentagadó társaság zsidó ifjakból áll, a vezérhangokat pedig a rabbik fiai szolgáltatják. A szept. 8-i számban ezeket olvassuk: A vidékről feljött éreiségit tett ifjak legnagyobb része hallani sem akar arról, hogy zsidó egyesületbe lépjenek be tagnak. Ellenben kiket látunk a Galilei körben? Rabbik fiait s tulajdon részben olyanokat, akiket nyolc évi modern hitoktatásban részesítettek s akiknek

fejét teletömték 8 éven át azzal, hogy mi a hivatásunk: a monoteizmus hirdetése s kik, mi-helyt feljönnek az egyetemre, ugy csinálnak mint Jónás, Isten s a monotheizmus elől menekülnek — Galilei körbe. Pár évvel ezelőtt a Galilei kör titkára egy p... rabbinak a fia volt, akinek nevéhez egy „kol nidrei”-i estén tartott ülés is fűződik. Nemrégiben ugyanabban a körben nemzetiességi és faji kérdésről vita volt. Én is felszóltam s beszéltem a zsidó fajról „egyet-mást. Amit mondtam, azt mindenki elfogadta, csak egy (könyvet is irt) vidéki rabbinak orvosjelölt fia kétségbeesetten tiltakozott felszólalásom ellen s mellette állott egyháznál más rabbinak fia. „Hát tulajdonképen mondják meg, mit tartanak a zsidóságról”, — kérdeztem én. „Azt — felelte az említett rabbisarjadék, — hogy a zsidóság csak vallás s mint ilyen, elvesztette létjogosultságát, mivel minden vallást el kell törülni.” — Érdeklődve várjuk, hogy a zsidók ügyesebbek lesznek-e nálunk, tovább mennek-e a pusztá panaszkodásnál s tesznek-e valamit hitéletük újraélesztésére.

— **Katonai kitüntetések.** Hetényi István 69. gyalogezredbeli segédorvosn kívül harctéri szolgálataiért a Signum Laudist kapta a hadiszalaggal.

— **Pro Patria.** Szokoly István a csikszárdi Központi Takarékpénztár főkönyvelője, a 24. h. gy. e. tartalékos főhadnagy nov. hó 3-án a galiciai harctéren ellenségessé puszkagolyótól fejben találva hősi halált halt. Holtestét bajtársai Rosochowacie községben helyezték örök nyugalomra.

— **Dr. Prohászka Ottokár hadiárva házra.** A székesfehérvári és megyei kiskereskedők társulata nevében Ullman Imre 50 K, adott át dr. Saára Gyula polgármesternek a dr. Prohászka Ottokár hadiárva ház céljaira. Ugyancsak erre a célra adtak még Heimann József 10 K, Ullman Imre 5 K. szintén a polgármesteri hivatal utján.

— **A városi ligetek és fák rendezése.** A város a ligetek és az utcák fált az orosz hadifogyókkal fogja megnyesetni, s a rőszét a szegény nép között kiosztják. A polgármester ezen hűmánuis intézkedése dicseretet érdemel. Jó volna azonban egyuttal a fogyókkal az utcákat is rendezőhatni, meg egy kis nagytakarítást is végezteni velük a város utcáiban.

— **Katonák karácsonyára.** Heimann József 10 K, adott át dr. Saára Gyula polgármesternek a katonák karácsonyára.

URANIA-SZÍNHÁZ

Pénteken és szombaton, december hó 3 és 4-én este fél 7 és 9 órakor

NAGY MŰVÉSZ-ESTÉLYT

RENDEZ

Göndör Aurél

jellemkomikus és gramafonékes és elsőrangú fővárosi színházak tagjaiból álló művész-társulata. Színrer kerületek

NEM! NEM! NEM!

aktuális tréfa a Medgyaszay kabaré állandó kasszadarabja

Göndör Aurél

kiválóbb alakításai

Az első zsidó honvédtűzér, Böszörményi Mór népfőlkelő.

Ezenkívül kiválóbb alakításai

Cigány, — Bakter, — Lipótvárosi alakok.

Ezenkívü tréfák és magánzámokkal fellépnek

BALOG MARGIT Nagy Endre v. művésznője.

PAJOR FERENC Fővárosi Orfnum v. művésze

Előadások nem folytatálagosak. Jegyek számozottak

Ülőhelyek fordítottak erkélyen is, főlzinten is. Jegyek elővételben Ullman Imre dohánytőzsdéjében és a színház pénztárnál egész nap.

Helyárak: Páholy 5 szembélyre 8 K. Erkélyülés 1 korona, I. hely 1-től 6 sorig 1-20 korona. II. hely 7-től 15 sorig 80 fillér. III. hely 16-tól 21 sorig 50 fillér. Katona és diák-jegy 40 fillér.

Legközelebb

az Apollóban

Bródy Sándor mesterműve

LYON LEA.

Eredeti zenéjével.

APOLLO
MOZGA SZÍNHÁZ

Szerdán és csütörtökön, december hó 1-én és 2-án:

MANYA ATÖRÖK LEAN Y.

Izgalmas exotikus-dráma 4 felv.

Fríoime, (term.-u.) Muki mint mentőangyal, (hum.) Kalandos esküvő, (humoros.)

Előadások este 6 és 9 órakor.

Pénteken és szombaton

AZ APOLLÓBAN

új kinemaszkeccs

SZALKAY LAJOS és SÁRIKA és BATHORY BÉLA felléptével

A Sabin nők elrablása.

Bohózatos moziszeccs énekkel és táncsal.

